

Noget for en partiel Afløsning af denne Eneret, saalænge man ikke veed, om han i det Hele taget har den, saalænge det i det Mindste er tvivlsomt. Jeg er tilfældigvis stødt paa en Artikel i „Morgenbladet“ af 15de Marts 1883, som er indsendt fra Randers under den 10de samme Maaned, og som omhandler disse forskellige Forhold. Jeg skal forbigaa andre Ting, der staa i denne Artikel, og deriblandt ogsaa nogle Excesser i Anledning af Laxegaardens Hers Optræden — at man har bombarderet ham med Fjift, synes at have fundet Sted — og skal kun nævne en enkelt Passus, som staaar der, nemlig: „Den Maade, hvorpaa Hr. Ostenfeldt optræder, gjør det klart, at det ikke er hans Mening at forhale det Tidspunkt, da en Afløsning af disse Fisserivrettigheder kan finde Sted fra Statens Side, men snarere at fremskynde dette.“ Det Samme har jeg hørt fra anden og fra ganske uinteresseret Side, saavidt jeg kan skjønne, at det skulde være en temmelig udbredt Mening, at Hr. Ostenfeldt havde kjøbt Laxegaarden og forsøgte med den Rigorositet at gjenneføre formentlige Privilegier for derved at fremtvinge en Afløsning fra Statens Side. Jeg vil ikke sige det Mindste derimod; en saadan Spekulation kan være lige saa god som enhver anden, men deler samme Skjæbne som alle andre Spekulationer, at man ikke alene har Udsigt til Gevinst, men maa ogsaa bære Risiko. Hvad der nu kunde blive betalt Hr. Ostenfeldt i Anledning af den Plan, som foreligger fra Ministeriets Side i den Skrivelse, jeg har nævnt, vilde være en ren Gevinst for Hr. Ostenfeldt uden nogen tilsvarende Opmøffelse, thi det er klart, at naar han skulde beholde og der skulde værnes om hans Eneret til at fiske de Fjift, der interessere ham, ogsaa paa Strækningen fra Uggelhusene til Udbyhøi, bliver det, naar han faaer Noget for at opgive Eneretten til det, der ikke interessere ham, en Gevinst. Jeg skal imidlertid ikke komme næriere ind derpaa, men jeg vil dog sige, at jeg tror, baade efter de fremkomne Oplysninger og efter Sagens Natur vil det være forhaftet nu at gennemføre en saadan Plan som den, der er udbillet i Ministeriets Skrivelse og at indskrænke sig til at give Kommissionen et saadant Hverv. Jeg tror, at Kommissionen kan gjøre særdeles Nytte, og dersom det tør være tilladt mig, som har beskæftiget mig en Del med denne Sag, at udtale min Mening om, hvilke Op-gaver der blandt andre nærmest kunde stilles Kommissionen, vilde jeg gjøre følgende An-tydninger. Jeg vilde da sige, at den Nytte, jeg kunde vente mig af Kommissionen, var

for det Første en Undersøgelse af alle paa-gjældende Naturforhold og andre faktiske Forhold der paa Stedet. Det er det, det først og fremmest kommer an paa, at faae de fak-tiske Forhold i alle Retninger frem. Der skal jeg paaapege enkelte Omstændigheder, som jeg tror, navnlig kunne fremhæves. Der er det Spørgs-maal: Svare de nedlagte Laxegaarde endnu Afgift til Statskassen af disse. Det er mig bekendt, at der nu kun foruden Friisenvold Laxegaard er en eneste tilbage, alle de andre ere nedlagte, men jeg tror at vide, at man endnu svarer Afgifter af dem og betragter sig som Herre over de Pladser, hvor de have ligget. Et andet Spørgsmaal er: I hvilket Omfang har Laxegaarden Indvirkning paa Vandstanden i den ovenfor liggende Del af Gudenaen. Der er klaget over, at Laxegaarden stemmer Vandet meget op i den ovenfor liggende Del af Laen og derved bevirker stor Skade. Endvidere: Hvilken Indflydelse maa Laxegaarden antages at udøve paa Fiskebestanden ovenfor og nedenfor Laxegaar-den; det er ogsaa et Spørgsmaal af yderste Vigtighed. Endvidere: Hvilke aarlige Ind-tægter har Laxegaarden givet; der have vi nogle Oplysninger, som jeg tidligere har om-talt, men denne Sag maa undersøges næriere. Endvidere: Hvorvidt eksisterer der endnu Ret-tigheder for Andre til at have Laxegaarde tværs over Gudenaen. Det kunde jo ikke nytte at afløse Friisenvold og dens Ret til at spænde tværs over Laen, naar Andre have samme Ret. I saa Henseende skal jeg nævne, at Hovedgaardens Ulstrup tidligere har havt Laxegaard tværs over Laen, en Laxegaard, som blev lagt øde af Grev Frijs, den da-værende Besidder af Grevskabet, da han ved Landskingsdom af 13de Juli 1688 fik Ret til, nemlig ved Østergaard, at have en Laxegaard tværs over Gudenaen. Endelig skal jeg nævne, at maaste Kommissionen ogsaa kunde søge, hvorvidt det var muligt at faae Laxekommissionsforretningen af 1696—98 frem, man havde hidtil ikke kunnet faae den, i det Mindste har jeg ikke kunnet faae den, og ligeledes Clausholm Pantekommissions Forretning af 1685; det første er et meget vigtigt Dokument til Bedømmelse af disse Forhold. Jeg har kun tilladt mig at gjøre disse Hensillinger, idet jeg udtaler som min bestemte Mening, at skal der gjøres Noget, som skulde være til nogen væsentlig Nytte, maatte det være en fuldstændig Udløsning af hele Laxegaarden, thi denne Laxegaard ligger jo som en Spærring over Gudenaen og lægger derved for en stor Del et af vore vigtigste Ferskvandsfiskerier øde. Jeg venter naturligvis ikke i Dag af den ærede Sinden-rigsminister noget Svar paa de Ytringer,